

**KÖDE YAŞAM VE
1'RE 10**

Prof. Dr. Mustafa TEMİZ

9.1.2020

*Çocukluğumun geçtiği
köyde
kartallar,
köpek ve kedi yavrularının
hattâ kedilerin bile
bir numaralı düşmanıydı.*

*Kartalların,
fırsatını bulduklarında,
gözlerine kestirdiklerini,
iki
ayaklarının tırnaklarıyla
yakalayıp,
havalanarak ormana götürüp
yediklerini herkes bilir.*

*Köyümüz
Toluş Tamı 'nda
bir köpeğimiz ve bir kaç yavrusu vardı.*

*Bir gün
evin önünde oynuyordum.
Bizim
köpek
uzaktan koşarak gelmiş,*

yanımdan
hızlı bir şekilde geçerken,
bana çarpmış,
yere düşmüştüm.
Köpek durmamıştı ve
hızla koşarak,
biraz
uzaktaki
yavrularının yanına
varmıştı.

Meğer
o sırada
bir kartal gelmiş,
yakın ve yüksek bir yere konmuş,
3-5 yavrunun en büyüğünü seçmek için
uzaktan bakarak
incelerken,
köpek
nasıl olduysa
duymuş olmalı ki,
acele olarak
yavrularının imdâdına yetişmek için,
koşarak
onların yanına
gelmiş bulunuyordu.

Köpek tam yavrularının yanına geldiğinde
kartalın,
bulunduğu yerden
eli boş olarak,

*havalanıp uzaklaştığını
görmüştüm.*

*Köyde
ara ara
fırında ekmek pişirirdik.
Fırınımız
evden 100 metre kadar ileride
bir taş fırındı,
küçük bir kulübe gibiydi.
Pişen ve
somun adı verilen
ekmekler,
sepetlerle eve taşınırdı.
Bu ekmekler
bize
birkaç ay yeterdi.*

*Köyde bâzen
şiddetli yağmur yağar,
30°-40° eğimli tarlarımızın topraklarını,
yukarıdan aşağıya doğru sürükler,
Harşit deresine doldururdu.
Biz
bu duruma
'sel oldu' derdik.
Her sel sırasında annem,
çoğu kere,
'tarlalarımız topraksız kalıyor'
diye ağlardı.*

*Gerçekten
tarlaların topraksız kalan ve
yalnızca
şert kısımlardan oluşan,
o
topraksız yerlerinde
hiç
mahsül olmazdı.*

*Babamın anlattığına göre,
mahsul
tarlalardan kalkmadan
devlet yetkilileri her sene gelirler,
dolaşarak
tarlalara bakarlar,
o
tarlalardan devletin payını
belirlerlermiş...*

*Bu
belirlenen miktar,
tarladan ürün kalktıktan sonra,
yürüme
3-4 günlük mesâfedeki,
devlet yetkililerine
sırtta
taşınarak
teslim edilirmiş...*

*1950 yılının Mayıs ayında,
Demokrat Parti
kazanınca,*

*'öşür vergisi' denen
bu vergiler,
Menderes tarafından
hepten
kaldırılmış...*

*O devirde
devlet kapısında
yönetici olanlarla şehirlerde,
'bir eli yağda, bir eli balda büyüyenler'in
şu anda
hayatta olanları,
tabiatıyla
bunları bilmiyorlar...
Bâzen
TV'deki tartışmalarda
bunlara
rastlıyorum.
Bu konulara değinildiğinde,
onları
bunlara inandırmanın
mümkün
olmadığını görüyorum^u.*

*Ekili alanların
ürün vermediği böyle bir yılda,
vergi memurları yine
gelmişler,
başlamışlar tarlaları gezmeye...*

^u O devirde devleti yönetenlerin 'bir eli yağda, bir eli balda büyüyen' çocuklarından bugünün yaşayanları arasında, TV oturumlarında konuşanlardan biri, O dönemde Kur'an öğrenmenin yasak olduğuna, okuyan çocukların jandarma tarafından devamlı tâkip edildiğine inanmadığını şu sözlerle ispata çalışıyordu: "Bunlar söylenti, ben hatırlıyorum. Kur'an evlerimizde hep asılı duruyordu."

*Tarlalarda hiç ürün yokmuş o yıl,
her taraf kupkuruymuş...
Memurlar,
bir tarlanın başında durmuşlar.*

*O
tarla da öyle, kupkuru...
Sâdece
kurumuş sapsarı
mısır sapları var, o kadar...*

*Vergi memuru,
başlamış tarlayı dolaşmaya...
Dolaşırken
gâyet küçük
bir mısır koçanı bulmuş,
talaşını soymuş,
başlamış mısırın mevcut olan
tânelerini saymaya...
Tânelerin
sayımı bittikten sonra
 demiş ki:*

“Bu tarla 1’re 10 verir...”

*O zamânın
memurları da
öyle dehşetliymiş ki,
sanki
vâli gibi...
Bu yüzden
hekes*

*korkarmış da,
onlardan...
Dolayısıyla
babam,
içindeki öfkeyi
dışarı vurmadan
şöyle demiş:*

*“Bey Efendi!
Şu tarladan öyle bir mısır somağı daha
bulsanıza!”*

*Bu ve buna benzer
zulümler
yüzünden bunalan köylüler,
1950'de
Demokrat Parti kazanınca
sanki bayram
etmişler...*